

Landbruk- og matdepartementet
PB. 8007, Dep,
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2004 102263	Doknr.: 22
Mottatt: 16 FEB 2005	
Saksbeh.: ASR/JUR/IAA	Ark.: 008
Kopi:	Avskr.:

Oslo 14. februar 2005

Høringssvar - ECON-rapporten 2004-089

Norges Bygdekvinnelag (NBK) er en landsdekkende frivillig organisasjon for kvinner som føler tilknytning til primærnæringene og bygdene. Organisasjonen har ca. 16.000 medlemmer fordelt på 600 lokale lag. Medlemmene arbeider for å skape levende bygder. Derfor ønsker vi på vegne av våre medlemmer å komme med innspill til Landbruks- og matdepartementet på ECON-rapporten.

NBK er positiv til at departementet evaluerer og oppdaterer de lovverk de forvalter. NBK håper at en videre prosess med utgangspunkt i ECON-rapporten blant annet skal bringe lovverket mer i samsvar både med de landbrukspolitiske mål og vanlige folks rettsopfatning.

NBK tror at eksisterende og framtidige aktører innen norsk landbruk kan fremme nyskaping og næringsutvikling selv om:

- Odelsloven består, med de forenklinger NBK tidligere har foreslått.
- Bo- og driveplikt forblir personlig, og i områder kombineres med mulighet for nullkonsesjon (alle må søke konsesjon ved kjøp av eiendom uansett størrelse)
- det tilrettelegges for geografisk differensiert regelverk

Landbruks og matdepartementet må legge til rette for at regelverket er tilpasset dagens allsidige næringsutvikling i landbruket. Hvis regelverket gir flaskehals for nyskaping bør disse endres innen rammene for Stortingsmelding nr. 19 (1999-2000).

NBK begrunner disse konklusjonene kapittel for kapittel i høringsbrevet.

Kapitel 4. Regler om Landbrukseiendommer:

4.4.6 Odelsrett og odelsløsning hindrer eiendomsomsetning

I rapporten sier ECON Analyse: "I mange tilfeller vil ikke den odelsberettigede være den som kan drive jordbrukseiendommen mest effektivt med høyest betalingsvilje som skape mest verdi på basis av bruket." Mens i følge NOU 2003:26 er det høyere inntjening på eiendommer av odelsberettigede enn blant andre eiere av tilsvarende eiendommer.

En tungtveiende årsak til å opprettholde odelsloven er likestillings- og kvinneperspektiv, som var fraværende før odelsloven ble endret til å gjelde førstefødte uansett kjønn. NBK jobber aktivt for å få flere kvinner inn i landbruket og matproduksjon.

NBK er opptatt av at det skal drives landbruk over hele landet. NBK vet at Odelsloven hindrer det frie markedet i å spekulere i landbrukseiendommer. NBK vet også at mange mennesker

N:\LANDBRUK\Landbrukspolitikk - ECON\Høringssvar på ECON-rapporten.doc

drømmer om å kjøpe landbruks eiendom, noe som er vanskelig å realisere pga. få landbrukseiendommer til salgs.

Odelsloven har også vært og er viktig i forhold til det å sikre en langsiktighet og stabilitet i næringen, som igjen virker styrkende for norsk landbruk så vel faglig som økonomisk.

NBK ønsker også en forenkling av odelsloven ved å begrense kretsen av de odelsberettigede, og dette uttrykte vi under departementets høring av NOU 2003:26 odels- og åsetesretten.

NBK er uenig med ECON-Analyses utsagn: "Ut fra et rent mål om innovasjon og næringsutvikling vil sannsynligvis en avvikling av reglene om odelsrett og odelsløsning bidra positivt". Departementet må gi bonden handlingsrom, samt legge til rette for en stabil og langsiktig nasjonal landbrukspolitik.

4.4.8 Bo og Driveplikten

ECON-Analyses utsagn: "Bo- og driveplikten medfører en forpliktelse for kjøperen til å fysisk bo på eiendommen samt drive den i minst 5 år etter kjøpet. Dette hindrer trolig mange transaksjoner av jord- og skogbrukseiendommer."

NBK mener at retten til å overta og eie jord, må følges av plikt til å drive jorda. En svekkelse av bo- og driveplikten kan på lengre sikt få svært uheldige følger. Bo- og driveplikten sammen med Odelsloven opprettholder en eier- og bruksstruktur som virker stabiliserende på bosettingsmønsteret. Et livskraftig og aktivt landbruk over hele landet er viktig skal Norge være et interessant turistmål.

NBK understreker igjen at landbruksarealer ikke skal være en ordinær handelsvare og spekulasjonsobjekt, og mener blant annet at Odelsloven og den personlige boplikten bidrar til å motvirke nettopp dette. Personlig boplikt er også viktig for å sikre at fremtidige bønder forblir selveiende. NBK ønsker ikke de historiske begrepene "leilendinger og godseier" gjeninnført i norsk landbruk.

I dag blir flere landbrukseiendommer eiet av familiegrupper, eks sameie mellom søsken. Familiegrupper der ingen i utgangspunkt ønsker å bebo eiendommen, utenom 3 uker hver sommer. Kommunene står ofte maktesløse overfor disse eierne når det gjelder boplikten. NBK mener departementet bør oppfordre kommunene til å innføre nullkonsesjon i de mest utsatte områdene av bygda. Nullkonsesjon tvinger eierne til å ta et valg om eiendommens fremtid uavhengig av odelsrett eller eiendommens størrelse. Gjennom å bruke denne nullkonsesjon som et aktivt virkemiddel kan kommunen sikre ønskene om bosetting og på sikt næringsutvikling.

4.5 Alternativ areallovgivning – færre koblinger

NBK oppfordrer myndighetene til sikre et regionalt tilpasset regelverk som åpner for en geografisk differensiering innen planlovgivningen, samtidig som jordvernet ivaretas.

5.3 Begrensninger knyttet til produksjonsmetoder og – kvalitet

5.3.1 Matloven

ECON-Analyse har gjennom sine intervjuer med produsenter funnet en sterk missnøye med regelverket og/eller hvordan dette praktiseres. NBK kan bekrefte dette funnet, vi har også fått

de samme tilbakemeldingene fra våre medlemmer. De opplever regelverket og håndhevingen av dette som betydelig etableringshinder for nyskaping og – omsetning. Derfor deltar NBK aktivt når departementet og Mattilsynet har saker innen dette fagområdet på høring.

I desember 2004 endret Mattilsynet på sine gebyrsatser og inndeling av gebyrklasser, som lettet noe på småprodusenter kostnader med tilsyn. Disse lettelsene er ikke nok for å stimulere til småskalasatsing.

Videre opplever kundene til Mattilsynet ulik håndheving av like saker. For NBK er det derfor viktig at:

- håndhevingen av Mattilsynets regler og lovverk gi rom for norsk kultur og tradisjon.
- lik praktisering av regelverket over hele landet.

Etter gjennomlesing av rapporten vil NBK peke på at det i rapporten er en gjennomgående tone at nye kapitalsterke aktører kan innovere og utvikle næringer innenfor landbruket bedre enn eksisterende eiere. Vi vil streke under at norsk landbruk de senere årene har vist stor vilje til nyskaping og utvikling av næringen, i tillegg til å ta vare på andre landbrukspolitiske målsettinger.

NBK håper at departementet imøteser våre innspill og tar disse med i sitt videre arbeid i prosessen for tilrettelegge for nyskaping og næringsutvikling innen landbruket.

Med hilsen

Tove Ødeskaug /s/
Leder

Marthe Lindseth
Organisasjonskonsulent